

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Zaključna proslava 20-letnice revolucije v Škofji Loki

Revolucija je obrodila stoteren sad

Škofja Loka, 24. decembra — Slavnostno okrašena se je danes zjutraj prebudila Škofja Loka v mrzlo decembrsko jutro. Pričakovala je udeležence zaključne proslave 20-letnice ljudske revolucije na Gorenjskem. Do pol enajste ure, ko je bilo napovedano veliko ljudsko zborovanje, se je Mestni trg napolnil z ljudmi. Kmalu po napovedanem času so na slavnostno tribuno stopili podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS dr. Joža Vilfan, zvezni ljudski poslanec in član CK ZKJ Boris Zihnerl, člani IS LS LRS Bojan Polak, Miran Košmelj in Niko Silih, sekretar OK ZKS Ljubljana Franc Popit, sekretar GO Zveze borcev Slovenije Marijan Bertonec, sekretar OK ZKS Kranj Janko Rudolf, predsednik OLO Kranj Jakob Zen in drugi. Proslave so se udeležili tudi predstavniki prvih partizanskih enot, ki so se leta 1941 borile na Slovenskem.

Svečanost je v imenu pripravljalnega odbora pričel tov. Milan Osovnikar, nakar pa je zapel pevski zbor. Zbrani množici pa je na današnji proslavi spregovoril podpredsednik IS LS LRS dr. Joža Vilfan. V svojih uvodnih besedah je obudil spomine na dogodke pred dvajsetimi leti in na težak položaj partizanskih enot na Go-

renjskem v tistem času. Kljub temu pa je Cankarjev bataljon takrat dosegel pomembne uspehe in to predvsem zaradi svoje povezanosti z ljudstvom. Množični odpor ljudstva proti okupatorju na Gorenjskem je bil nujno potreben in dolžnost naših ljudi; zato vstaja ni bila stvar ebupa, borili smo se, ker nismo hoteli

sprejeti tistega, kar so nam zavojevalci vsiljevali.

V letošnjem jubilejnem letu ljudske revolucije se ne spominjamo samo dogodkov pred dvajsetimi leti, je v nadaljevanju dejal dr. Vilfan, temveč obenem tudi ugotavljam, da smo vse do danes zvesto sledili osnovni misli, ki nas je vodila v revoluciji. V duhu revolucije smo osvobajali človeka in gradili demokratična načela in v duhu revolucije je Jugoslavija dosegla velike družbene in ekonomske spremembe. Letošnje jubilejno leto je pomembno tudi zaradi intenzivnih priprav za sprejem nove ustave. Ko je dr. Vilfan govoril o ustavi, je naglasil, da bo imela komunna v njej izredno pomembno vlogo.

Proti koncu svojega govora se je tovariš dr. Vilfan ponovno purnil na herojske dni naše revolucije in poudaril, da se letos spominjamo slavnega dela, ki ga čas ne bo izbrisal in da je temu delu prispevala pomemben delež tudi Gorenjska.

Današnja zaključna proslava 20-letnice ljudske revolucije na Gorenjskem je bila povezana tudi s kulturnim programom. Sodelovali so pevci, recitatorji in godba na pihala.

Z današnjo proslavo v Škofji Loki smo na Gorenjskem zaključili praznovanja jubilejne obletnice vstaje naših narodov. Vse te proslave — od prve do zadnje — so pokazale, da dosledno stopamo po poti, ki jo je zahtevala revolucija. Proslave so pokazale še več, pokazale so veliko enotnost naših ljudskih množic, njihovo vero in predanost, da tudi v pri-

hodnje ne bodo krenile s poti, ki jim jo je sredi temne noči razsvetlil plamen revolucije. — P.

Dr. Joža Vilfan, podpredsednik IS Ljudske skupščine LRS, je govoril na včerajšnji proslavi v Šk. Loki

Večja vloga in odgovornost komunistov

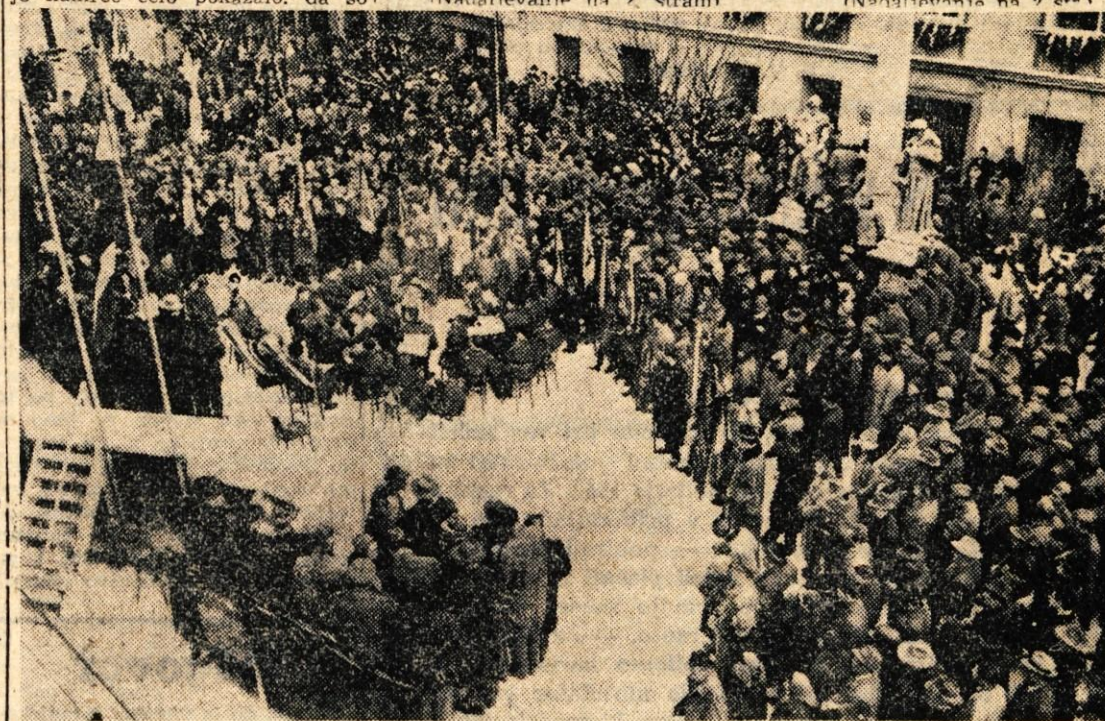
DECENTRALIZACIJA IN UTRJEVANJE SAMOUPRAVNIH ORGANOV — UVELJAVLJANJE EKONOMSKIH SMERNIC V NAŠEM GOSPODARSTVU — POGLABLJANJE KOMUNALNEGA IN DRUŽBENEGA SISTEMA — VSE TO NUJNO TERJA OD KOMUNISTOV, DA AKTIVNEJE IN Z VEČJO ODGOVORNOSTJO SODELUJEJO V DANAŠNJEM RAZVOJU.

Kranj, 23. decembra — Na razširjeni osmi seji Okrajnega komiteja ZKS so danes razpravljali o nekaterih problemih osnovnih organizacij in o delu in vlogi komunistov v gospodarskih organizacijah in družbenem življenju sploh.

Sekretar OK Janko Rudolf je uvodoma dejal, da se prav o teh stvareh že razpravljali letos na dveh seminarjih v našem okraju in pojasnil, kako je prav te stvari opredelil tudi nedavni III. plenum CK ZKJ. Gre v osnovi za ugotovitve, da današnji nagli razvoj in družbeno dogajanje potrebuje čimveč pomoči subjektivnih sil, ki morajo ta razvoj pravično usmerjati. Pri tem sta vloga in tudi odgovornost komunistov vse večja. Toda v posameznih primerih se je pokazalo, da komunisti niso bili dovolj pripravljeni na določene težave in da so jih dogodki prehiteli. To se je pokazalo zlasti v nekaterih primerih ob uveljavljanju novega ekonomskega sistema v našem gospodarstvu, ob decentralizaciji in razširjanju samoupravnih organov itd. Sprito take ugotovitve je treba nuditi tem organizacijam oziroma komunistom več pomoči. Zato je Okrajni komitej že poslal posebno komisijo v 4 različna podjetja na raznih krajih. Te komisije so pregledale delo organizacij ZK v teh podjetjih, vlogo in aktivnost članov teh organizacij v samoupravnih in družbenih organih itd. Poročila te komisije so potrdila stališče, da je organizacijam v podjetjih potrebno več pomoči. Ugotovili so razne težave in slabosti, iz katerih si te organizacije same niso znale pomagati. In kar je značilno: te slabosti so skoraj povsod enake — nezadostna odgovornost posameznih članov ZK za svoje delo in pomoč v raznih organizacijah, razmeroma nizka ideološka raven in, o čemur so na seji komiteja še posebej govorili, nepravilna obremenitev posameznih članov.

V razpravi so sodelovali Ivan Bertonec, Jakob Zen, Jože Nastran, Milan Osovnikar, Stane Mešič, Andrej Verbič, Rado Jan, Andrej Levičnik in na koncu spet sekretar Janko Rudolf. V večini so ugotavljali, da morajo imeti komunisti iz vrst uslužbencev in tehničnega vodstva večjo odgovornost pred osnovno organizacijo za delo in uspehe na svojih delov-

nih mestih. V nekaj primerih se je namreč celo pokazalo, da so

Pogled na del udeležencev zaključne proslave 20-letnice revolucije

OBRAZI IN POJAVI

Bilo je pred kratkim v znani prodajalni galanterijskega blaga. Prileten možak v usnjemem jopiču je tam kramljal z znanecem o gnečah po trgovinah in se skušal pririti do prodajne mize. Z njim je bil tudi njegov osemletni sin v dolgih hlačah in z zelenim klobukom na glavi.

»Očka! Poglej, kake lepe avtomobile imajo! Prav take z lesto za gasilce!« je ves vžhičen dejal fantek. Možak se je obrnil stran in naprej govoril z znanecem.

»Očka, poglej opice, kako telovadi na drogu!« je znova vzkliknil dečko in kazal na igračko, ki jo je nekdo žena ogledovala. »Ali mi boš to kupil?« je še naprej fantek.

vztrajal otrok in uprl prosoči pogled v očeta. Ta pa se še vedno ni zmenil za otroka in se kar naprej pogovarjal z znanecem. Sinko je postal vsiljiv: z vso močjo ga je pocukal za rokav in znova kazal na igračko.

»Tiho, mule! Jaz sem bil vedno brez igračk. Od tistega avtomobila in opice ne boš niti enkrat sit!«

Možak je bil očito v zadregu, zakaj ljudje v prodajalni so nani zmenil za otroka in se kar naprej pogovarjal z znanecem. Sinko je postal vsiljiv: z vso močjo ga je pocukal za rokav in znova kazal na igračko.

»Sosedov Zoran pa je že dobil žogo in še dedek Mraz mu bo prinesel igrače. Meni pa nikoli nič ne prinese, nobene igrače nimam doma,« je jecljaje spravljal iz saba fantek.

Možak je bil očito v zadregu, zakaj ljudje v prodajalni so nani zmenil za otroka in se kar naprej pogovarjal z znanecem. Sinko je postal vsiljiv: z vso močjo ga je pocukal za rokav in znova kazal na igračko.

in bolj tiho dejal sinu: »Če hočeš žogo, pa jo imej. Ampak rokavice ti pa zdaj ne bom več kupil, da veš!«

Otrok teh besed verjetno ni nič slišal. V rokah je obračal in občudoval svojo žogo in ves srečen odšel za očetom iz trgovine. — K. M.

Srečanje Cankarjevcev v Poljanah

SIMBOL MLADI GENERACIJI

NEKDANJI KOMISAR CANKARJEVEGA BATALJONA IVAN BERTONCELJ JE PO 20 LETIH PREJEL ZASTAVO KI JE BILA DODELJENA TEJ ENOTI

Poljane, 23. decembra — Po 20 letih se je tu zbralo 30 borcev Cankarjevega bataljona. — V imenu Občinskega ljudskega odbora Šk. Loke je borce, aktiviste in druge goste pozdravil Jože Nastran. V Kulturnem domu pa je bil potem slovesni del tega srečanja. Podpredsednik GO Zveze borcev Slovenije Janko Rudolf je borce tega bataljona izročil zastavo, ki jo je pred 20 leti dodelil tej partizanski enoti Izvršni odbor OF Slovenije. V imenu borcev je zastavo prevzel takratni komisar Cankarjevega bataljona tovariš Ivan Bertonec. Sledil je večer Partizanskega gledališa iz Ljubljane.

Prva srečanja borcev so bila v prostorih novega trgovskega lokala, kjer je predsednik ObLO Šk. Loka Jože Nastran priredil gostom tudi lep sprejem. Snidenje po tolikem času je bilo pristrčno, ganljivo: nekateri so se komaj spoznali, zakaj tokrat so 20 let starejši, drugače oblečeni, takratna izčrpanost je že davno izgini-la... Tomo Brejc — eden od organizatorjev vstaje na Gorenjskem — je obujal spomine na takratne težave, Janko Rudolf, prav tako med prvimi organizatorji vstaje, je prikladal v spomin nekdanje težke dni, Maks Krmelj — kot politični organizator Poljanske doline — seje srečal z znanimi aktivisti, borci in partizanskimi mamicami, takratni neutrujeni organizator SKOJ in mladinec Iz-tok Zagar je spraševal svoje »mladince«, kako se imajo, komisar bataljona Ivan Bertonec je hodil od enega do drugega, spraševal, kramljal itd. In spominov je bilo toliko!

Toda pogovori so se hitro preselili na današnje službe, na družine in na življenjske razmere, zdravje itd. »Bobovskega Franceta ni,« je pripomnil nekdo. Precej je bilo takih, ki so 20-letnico slavili kar doma — obdani z družinskimi in drugimi problemi, morda rahlega zdravja, nekateri tudi v službah. Zlasti so se spomnili Silva Stiblja, ki je doma v Javorju bolan. Trije so se brž javili, da ga gredo obiskat.

DVAJSETLETNI DOLG

Ob 7. uri zvečer so se borci odpravili v preurejeno in okrašeno dvorano Kulturnega doma. Tam naj bi politično vodstvo revolucionarnega gibanja Slovenije poravnalo svoj dvajsetletni dolg do borcev Cankarjevega bataljona. Izvršni odbor OF Slovenije je takrat v posebno priznanje tej partizanski enoti na Gorenjskem dodelil slovensko zastavo za posebne zasluge v dviganju revolucionarne zavesti in v bojih proti nadmočnemu sovražniku. Toda burni dogodki so preprečili izročitev tega priznanja.

Ko je podpredsednik Glavnega odbora ZB Slovenije Janko Rudolf izročal imenovano zastavo, je dejal, da je prav POLJANSKA VSTAJA potrdila znano teorijo, da zavest postane materialna sila, kadar jo osvoje široke plasti ljudstva. Ta zastava naj bo mladi generaciji simbol požrtvovalnosti in nesebičnega trpljenja, ta zastava naj bo simbol dela in pripravljenosti tudi danes in v prihodnje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Podpredsednik GO ZB Slovenije Janko Rudolf izroča zastavo nekdanjemu komisarju Cankarjevega bataljona Ivanu Bertonecu

Neizkoriščene sile

V podjetjih, ustanovah in raznih organizacijah, v ljudskih odborih in samoupravnih organih se pogosto sliši, da primanjkuje strokovnjakov. Dogaja se celo, da moramo razne sklepe spreminjati in jih umikati, ker ne slonijo na pravih strokovnih ugotovitvah.

Skratka — potrebni so strokovnjaki, a tudi teh je razmeroma malo, tako poudarjajo. Toda pred dnevi, ko so se v Kranju zbrali inženirji in tehniki raznih strok na ustanovni skupščini svojega okrajnega društva, so govorili, da so njihove strokovne sposobnosti dokaj neizrabljene. V nekaterih krajih, kjer so celo sami ponudili pomoč, niso našli na razume-

vanje. V našem gospodarstvu so pač pogosta vprašanja ekonomičnosti, organizacije proizvodnje, perspektive posameznih dejavnosti, ustrezna izmenjava izkušenj, znanstveno proučevanje posameznih problemov in podobno. Tudi v širšem obsegu komunalnih skupnosti so danes posamezni problemi, ki zahtevajo čimprejšnjo rešitev, kot na primer urbanistično urejanje naših krajev, organizacija elektroenergetskega sistema, perspektiva našega kmetijstva, smotrna razporeditev lesne in druge industrije itd. Pri tem gre zlasti za to, da bi določeni organi — delavski sveti, zbori proizvajalcev, ljudski odbori, zbori volivcev in drugi — lahko pravilneje, smotrneje in pravočasno ukrepali, da bi imeli ustrezne analize o določenih problemih itd.

Društvo inženirjev in tehnikov v Kranju ima okrog 500 članov, na Jesenicah okrog 400, močno je tudi v Radovljici. V Trzinu in Škofji Loki pa pripravljajo ustanovitve teh organizacij za območje občine. Tu je torej veliko število strokovnjakov, ki bi lahko — na kar so tudi pripravljeni — aktivneje sodelovali v raznih razpravah, zbirali bi podatke in pripravljali posamezne študije, izdelovali določene predloge o posameznih problemih v okviru kolektivov, stanovanjskih in krajevnih skupnosti oziroma občin. Njihov okrajni organi pa je pred dnevi prevzel dolžnost, da bi določene probleme proučeval in analiziral v okviru celotnega okraja.

Strokovnjaki sami so se torej ponudili. Gre pa za to, da bi ljudski odbori, družbene in politične organizacije, zlasti pa samoupravni organi sprejeli njihovo ponudbo, da bi njihovo strokovno sposobnost iz sedanjega ozkega delovnega mesta prenesli tudi v okvir našega vsestranskega družbenega razvoja in tehničnega napredka. — K. Makuc

NOVI STATUT

V začetku novembra je bila v Nišu Stalna konferenca mest, ki se jo je udeležila tudi delegacija ObLO Kranj. Pred kratkim pa je napotke in zaključke o decentralizaciji upravljanja v komunalnem sistemu, ki jih je posredovala Konferenca, obravnavala IO Občinskega odbora SZDL Kranj.

Ob tej priložnosti so sklenili, da bodo pri Občinskem ljudskem odboru Kranj osnovali posebno komisijo in ji dodelili še sedem podkomisij. Komisija bo na podlagi predlogov in ugotovitev podkomisij sestavila nov statut Občinskega ljudskega odbora. Ta naj bi vseboval vse novosti v zvezi z decentralizacijo komunalnega upravljanja, pa tudi prenos nekaterih pravic z občinskega ljudskega odbora na stanovanjske in krajevene skupnosti. Podkomisija za izdelavo statuta bo začela z delom, brž ko bodo ostale podkomisije predložile svoje predloge, nato pa bo glavna komisija izdelani osnutke pregledala, ga po potrebi dopolnila in izročila v razpravo državljanom. Kasneje bo osnutek izročen v potrditev občinskemu ljudskemu odboru.

S. S.

20 LJUDSKE LET REVOLUCIJE

OBRAMBA HOTOVELJ

Cankarjev bataljon, ki je prišel sredi decembra 1941 v Poljansko dolino, je organiziral več akcij. To je med domačini dvigalo razpoloženje in pripravljenost za sodelovanje v partizanskih vrstah. Prva večja borba je bila 25. decembra. V tistih bojih je bilo mnogo novincev, ki so prišli prejše dni v partizane, napravilo trdnostni izpit. Nemci so hoteli prebivalce vasi Hotovelje pri Poljanah izseliti. Vas je bila v resnici uporiška in vsi moški, ki so bili sposobni za orožje, so prejše dni že odšli v partizane. Za nemško namero so zvedeli tudi partizani. V štabu bataljona so se takoj posvetili. Slo je zlasti za moralo ljudi, da moralo prebivalcev vasi, ki je toliko prispevala za revolucionarno gibanje.

Štab se je odločil. Od Loga do Poljan so postavili zasede in se pripravili za boj na vseh dominantnih točkah ob cesti. Zgodaj zjutraj 25. decembra so Nemci v resnici prišli. Začel se je boj. Nemci so spoznali resnost položaja in se skušali braniti iz zaslonih oporišč ob cesti. Boji so trajali ves teden in Nemci vaščanov iz Hotovelja niso mogli preseliti. Kot so ugotovili, so jim partizani prizadejali 62 žrtev, kar je bil za Nemce hud udarec, za borbeno razpoloženje prebivalcev in Cankarjevega bataljona pa je bilo to izredno pozitivno.

O osnutku družbenega plana

Kranj, 22. decembra — Danes popoldne je v klubski dvorani Kluba gospodarstvenikov Kranj predaval o osnutku zveznega družbenega plana za leto 1962 generalni direktor tovarne Tekstilindus Kranj Dušan Horjak. Predavanja, ki ga je pripravil Klub gospodarstvenikov Kranj, se je udeležilo precej gospodarstvenikov in drugih.

Večja vloga in odgovornost komunistov

(Nadaljevanje s 1. strani)
Kraja, ki bi ga morale. Tako so na primer ugotovili, da so bile razprave o delitvi dohodka v podjetju prav take v organizaciji ZK, kot v sindikalni organizaciji in na delavskem svetu. Ze med komunisti je na sestanku prišlo do »razprave« o tem, koliko točk ima ta ali oni, namesto da bi se pomislili o bistvu dogajanja: o politiki, ki jo pri tem zasledujemo.

O teh in podobnih težavah bodo razpravljali še v okviru občin in potem v osnovnih organizacijah. K. M.

karjevega bataljona pa je bilo to izredno pozitivno.

NASI V MAHORI

Decembra meseca 1936. leta se je začela formirati XV. internacionalna brigada v Spaniji. V tej brigadi so bili 4 bataljoni: francosko-belgijski, ameriški, angleški in bataljon »Dimitrov«, v katerem so bili v večini prostovoljci iz vzhodnih dežel: Romuni, Madžari, Poljaki, Čehi, četa Italijanov in mnogo Jugoslovancev. Bataljon je bil takrat v Mahori. Za komandanta XV. internacionalne brigade je bil postavljen Madžar Gal, za komisarja pa Jugoslovane Vladimir Copic, kar je bilo veliko priznanje našim borcem v Spaniji. Prve boje je bataljon »Dimitrov« doživel v začetku februarja 1937. leta ob reki Harami, kjer so fašisti začeli veliko ofenzivo.

Kompleksi manjvrednosti

Komaj dvajsetletni Vinko se je moral v preteklih dneh zagovarjati pred okrožnim sodiščem v Kranju zaradi dveh vlomnih tatvin, ki jih je storil v avgustu letos, in sicer v Gorenji vasi in na Bregu pri Kranju. V Gorenji vasi je iz senika Alojza Volčiča, kamor se je prikril, videl, da je gospodinja skrila ključ od veznih vrat na polici za rože. Potem je imel pač lahko delo. V hiši si je poiskal moško obleko, hlače in še dve srajci ter tako oškodoval Volčiča za 43.000 dinarjev. Na

Simbol mladi generaciji

(Nadaljevanje s 1. strani)
Ivan Bertonec je ob prevzemu zastave dejal, da je to priznanje za splošne takratne uspehe Cankarjevega bataljona in tudi prebivalstva, ki je to partizansko enoto moralno in materialno podpiralo. Pri tem je navedel primer 70-letne ženske, ki je ob najhujših bojih na Valterskem vrhu 27. decembra 1941 prinesla borcem žganje na položaje in preprosto rekla — »da boste, fantje, laže vzdržali!«

Zgodovinska zastava — veliko priznanje Cankarjevemu bataljonu — bo v škofjeloskem muzeju.

Sledile so pesmi, recitacije...

»Veš, poet, svoj dolg.« »Počiva jezero v tihoiti.« »Mati treh partizanov...« — Borci so zrl v osvetljene izvajalce, besede so prodirale globoko in spominili na nekdanje krike ponoči, »na juriš«, na stokanje umirajočega ranjenca — so ponovno oživljali. — K. Makuc

Ljudje in dogodki

Zastava predaje, ki so jo v tork zvečer izobesili v glavnem mestu Goe, pomeni v pravem pomenu besede poraz portugalske kolonialne vladavine, ki je skoraj 400 let držala v pokorščini indijsko plemena ob zah. obali indijskega polotoka. Ta portugalska kolonialna trdnjava je v pravičnem naletu indijskih oboroženih sil razpadla kot trha koliba iz šiba ob neznatnem zemeljskem potresu. Zgodovinsko preživeli nesmisel je strmo glavljen z vojaško silo, ki pa ni povzročila žrtev in prekomernega prelivanja krvi. — Na obeh straneh so bile človeške žrve zelo malenkostne. Kljub temu so v zahodnih prestolnicah dvignili val ogorčenja proti »barbarskemu pohodu indijske vojske« in v voščili listi v zboru obtožujejo indijsko vladno, da je zakrivila »agresijo brez primerjave«. S primerjavami indijske agresije res ne kaže najbolje, saj osvobodilni pohod indijske

vojske proti kolonialnemu jarmu ne moremo primerjati z vojnimi napadi, ki so jih zagrešili v Suez, Alžiriji in v Katangi. Po uradnih statistikah portugalskih oblasti samo 1438 pre-

bo to oazo na indijski celini izgubila brez bitke. Vsaj tako je hotela zadržati svojo kolonialno postojanko in jo s trdo roko upravljanja vezati na Portugalsko.

di problem Goe na miren način. Toda venomer je nalezela na gluha ušesa. Preko Londona, s katerim je bila portugalska vlada v stalni zvezi, je dobivala »priporočila«, da se izogne

Bela zastava v Goi

bivalcev Goe ni domačinov, 700 tisoč prebivalcev pa je indijskega izvora in indijske narodnosti. Skoraj 450 let portugalske oblasti je skrajno zaostrolo odnose v tej deželi. Nepismenost je »največje bogastvo« te dežele. Skoraj vsak osmi prebivalec Goe je nepismen in vsak 50 prebivalec zna pisati v portugalsčini. Edino kar se je v tem času kolonialnega jarma spremenilo, je podatek, da je 37 odstotkov prebivalcev pristopilo v katoliško cerkev.

Na koncu prejšnjega stoletja je Portugalska uradno priključila ozemlje Goe k matični deželi, ker se je že takrat bala, da

Goa je dežela, kjer so volitive popolnoma neznane. Vse do prihoda indijskih čet v to deželo, je deželi vladal guverner, ki so ga določili na seji portugalske vlade. Leta tihega nezadovoljstva so od znotraj izpodkopavala to kolonialno carstvo. Na ta notranji razkroj je vplival indijski vzgled, kjer je s samostojnostjo nastalo značilno obdobje hitrega gospodarskega napredovanja. Goa je v tem pogledu vedno bolj zaostajala. Nastalo je množično gibanje, ki je hotelo priključitev Goe k matičnemu indijskemu ozemlju. — Z druge strani je tudi Indija tri najsti let zamen poskušala ure-

nasilnemu reševanju tega vprašanja. Indija je vprašanje Goe večkrat zaporedoma postavljala pred Združene narode, toda Portugalska ni dala znakov, da ji gre ta stvar do živega. Tako ji je preostala zadnja in edina možna poteza, da z vojaško močjo odstrani z indijske posesti zadnji ostanek kolonializma.

Ko je indijska vojska brez odpora vikorakala na ozemlje Goe, so postala zahodna središča glavni poborniki, da se akcija indijskih čet zaustavi. Najbolj so se »zgražali« v Madridu in Londonu. Kam so bile te obtožbe naperjene, pa ni težko uganiti. — Zdravko Tomažej

Film »Na zmajevi sledi« toplo sprejet

Razgovor z igralko, ki ni zamudila po svoji krivdi...

Kranj, 25. dec. — V soboto zvečer je bila v dvorani kina »Center« svečana premiera domačega filma »Na zmajevi sledi«. Gledalci, ki so napolnili dvorano, so film toplo sprejeli, s prisrčnim pleskanjem pa so nagradili nekatere igrance in ustvarjalce filma, ki so se predstavili po končani predstavi. Napovedovalec Janez

pozdravila kranjsko občinstvo. — Opravičite me, prosim!«
»In zakaj ste zamudili?«
»Telegram sem prejela šele danes dopoldne ob 10. uri, čeprav so ga odposlali že sinoči nekako okoli 19. ure, kot mi je dejal režiser. Pa tudi vlak je imel za-

S sodišča

posvetiti pač vso skrb. Sodišče ni moglo več presoditi, če so res storili vse, kar so bili dolžni. Prepričalo pa se je lahko, da je nalezljiva bolezen na mladega fanta vplivala res zelo depresivno in da je mučen kompleks manjvrednosti in odvrtnosti za druge precej prispeval k temu, da je zašel na kriva pota. To je bila tudi tehtna olajševalna okolnost in sodišče mu je prisodilo za sicer hudi kaznivni dejanji le 8 mesecev zapora. Povrniti pa bo moral tudi vso povzročeno škodo.

Ce se bo Vinko še v prihodnje odrekala primerna zaposlitev in mu tudi njegovi najbližji ne bodo pripravljeni pomagati, se v življenju najbrž še vedno ne bo znašel. Brez redne zaposlitve se ne da živeti pošteno.

BELEŽKA

BODIMO LJUDJE!

Po večmesečnem zdravljenju je zapustil zdravilišče Gornik in se vesel napotil domov, kjer ga je že nestrno pričakovala njegova družina. Vstopil je v avtobus. Opažoval sem ga, kako zaskrbljeno se je oziral po vozilu, v katerem je bilo tudi že po sredini vse polno ljudi. Nemočen je obstal v zadnjem delu. Nekateri izmed tistih, ki so imeli več sreče in so dobili udobne sedeže, so mirno kadili. Avtobus se je s težavo vzpenjal po vijugasti cesti proti Črni vici. Omenjeni neznanec je zamišljeno stal ob sedežih in lovil ravnotežje. V mislih je bil že doma pri družini, ki se tako veseli njegovega povratka. Med to veselo pričakovanje se mu je nehote vpletala bojazan: ali bo še zmogel tako skrbeti za ženo in neodrastle otročičke, ki jih ima tako neizmerno rad. Njegove misli sta motila dva potnika, ki sta zavajeno sedela s prižganimi cigaretama v ustih in se nečemu glasno krohotala. Zgoč dim, ki ga ni vajen, mu je vsiljivo udarjal

v nos, v oči. Težko je dihal, noge so se mu šibile; komaj okrevali bolnik se je v tem zakajenem in zatohlem okolju zelo slabo počutil, stalno si je brisal potno čelo. Polglasno, obzirno je prosil svoja dva soseda, naj bi prenehala kaditi, ker mu to škoduje. Kot na povleč sta se oba glasno zasmejala in vprašala, kje piše, da se ne sme kaditi v avtobusu. Ker tega res ni bilo, je bolnik požrl suho slino in se nekoliko vdal v usodo. Stal sem v bližini in zato nehot sledil pogovoru. Vest me je zapeljala, ker sem ves čas mirno gledal in poslušal to grobo neobzirnost teh kadilcev: zato sem stopil bliže in skušal dopovedati, da je treba to storiti iz spoštovanja in obzirnosti do sočloveka, posebno če je bolan, pa čeprav ne piše, da je prepovedano kaditi. Toda to je bilo kot olje na ogenj. Takoj sta dogoreli cigareti zamenjala z novimi in kljubovalno kadila naprej. Oba sta se me pošteno privoščila češ, da naj se nikar ne praskam, kjer me ne srbí, in da sta že dovolj velika, da smeta kaditi, kjer se jima zljubi.

Med tem časom je bolniku postalo slabo, iskal je robec. Zaklical sem vzniku, naj ustavi. S tresočo roko se me je oprjel, ko sem mu pomagal na zrak. Njegov bled obraz in pretresljiv kašelj, ki ga je nenadoma napadel, sta bila najhujša obsodba tistih, ki zaradi svojega užitka delajo take težave svojim sopotnikom, ki jim cigaretni dim škoduje, pa si v taki gneči ne morejo pomagati.

Ker ni to osamljen primer — dogajajo se še hujše reči — menim, da je potrebno o tem spregovoriti. Tudi sam sem večkrat žrtev takih neobzirnih kadilcev, ki v prenapolnjenih avtobusih kadijo, kot da so doma, in niti ne pomislijo, koliko neprijetnosti in slabosti povzročajo drugim, ki ne kadijo, posebno tistim, ki so resno bolni in jim to škoduje. Dokler pa tega ljudje sami ne uvidijo, bi bilo nujno potrebno prepovedati kajenje v avtobusih, v vlakih pa določiti vagona za nekadilce, kar je sicer v mnogih drugih državah že v navadi. — F. Z.

Odgovor

Ni res, da je direktor Kranjskega gradbenega podjetja v Kranju dobil v novembru 1961 izplačanih okoli 201.000 dinarjev osebnih dohodkov.

Posredovalec podatkov je sešel mesečni osebni dohodek imenovanega direktorja za mesec oktober 1961 in njegove presežne plače nad tarifno postavko (tako zvani dobiček) za prvih 9 mesecev v letu 1961, ki pa so bile izplačane v različnih mesecih in ne samo v novembru 1961.

Presežne plače so bile izplačane po vidljivih, ki jih je določil delavski svet za vse člane delovnega kolektiva, torej tudi za direktorja in je bil zadevni zapisnik delavskega sveta dan v vpogled celotnemu kolektivu.

Ing. Franc Gorjup, direktor Kranjskega gradbenega podjetja Kranj

Bralce obveščamo, da v svedo GLAS ne bo izšel, in sicer zaradi noveletne številke, ki bo izšla naslednji dan, to je v četrtek, 28. XII. (na 16 straneh)

GLAS v jubilejnim letu

GLAS je najbolj bran časopis na Gorenjskem

NAROČNIKOM GLASA!

Zopet prihaja čas, ko se bodo pri vas začeli oglašati pismonoše z izpolnjenimi položnicami za plačilo naročnine za prvo polletje 1962. Za razliko od zadnjih dveh let bomo v prihodnjem letu — na željo večine naročnikov — pobirali naročnino za polletje. Če pa boste želeli plačati za vse leto, vam pismonoše lahko popravijo znesek na naši položnici na odgovarjajočo vsoto. — Za leto 1962 bomo primorani povišati polletno naročnino od 450 na 650 din. To povišanje naročnine gre na račun povišanja poštnih stroškov, ki znašajo letno nad 4 milijone dinarjev. Kot vsako leto tudi sedaj pripravljamo nagradno žrebanje, ki bo po vrednosti dobitkov doslej največje. Žrebanje pripravljamo v okviru 15-letnice Glasa. Seveda bodo tudi tokrat imeli več možnosti dobitka tisti, ki bodo plačali naročnino za vse leto in tisti, ki so že dalj časa naši naročniki, in sicer:

- kdor plača za pol leta, bo imel 1 glas,
- kdor plača za vse leto, bo imel 3 glasove,
- kdor je naročen že več kot 5 let, bo imel 4 glasove,
- kdor je naročen več kot 10 let, pa bo imel 5 glasov itd.

Tudi nezgodno zavarovanje naročnikov še ostane. V primeru 100-odstotne nezmožnosti za delo dobi naročnik 40.000 dinarjev, v primeru smrtne nesreče pa 20.000 din. — Naj vam povemo, da je Državni zavarovalni zavod izplačal našim naročnikom v letu 1960 400.000 din in letos nad pol milijona dinarjev zavarovalnine. Zato ne odlašajte s plačilom naročnine.

Če se že sedaj naročite na GLAS, da ne bo prepozno

Cuk je najprej prebral brzojavko Ivice Pajerja, s katero se opravičuje Kranjčanom, ker ni mogel priti (pogodbeno je vezan na snemanje v Italiji). Nato so prišli na oder mali Velimir Djurin, ki ga poznamo iz mladinskega filma »Hitronožci« oziroma »Ti loviš«, Primož Rode, znanec iz »Nočnega izleta«, scenograf ing. arh. Mirko Lipužič, direktor fotografije France Cerar in režiser Jane Kavčič. Vsem tem so prinesli kranjski pionirji šopke rož. — V dvorani smo opazili pionirja, ki je držal v rokah še neoddan šopek... Medtem je napovedovalec dejal: »Glavna igralka Jelena Bjelič je na poti. Vsak trenutek mora biti tu, taksi jo čaka na ljubljanskem kolodvoru; vlak ima na žalost zamudo. «Nekaj minut molče ne tišine... Gledalci so začeli odhajati iz dvorane. Iz dvorane sem odšel med zadnjimi. Pred dvorano so nestrno čakali ustvarjalci filma. Tedaj se je zaustavil pred »Centrom« avtotaksi. Izstopila je Jelena Bjelič. »Zal, prepozno, pet minut prepozno...« Mlado igralko sem zaprosil za kratek razgovor.

mudo — zaradi snega. Res, žal mi je, da sem zamudila, toda ne po svoji krivdi. (Tako je vseskozi najinega pogovora opravičevala.)

»Kako ste prišli k filmu in kakšne so vaše želje?«

— »Čisto slučajno. Asistent režije me je srečal na ulici. In potem probna snemanja... Zella imam mnogo. Kar se pa tiče snemanja, bi želela igrati v filmih, ki jih bo režiral Kavčič.«

»Bi povedali ob koncu kakšno zanimivost?«

— »Ko sem izstopila iz vagona, sem presenečeno osupnila. — Po zvočniku je prihajal glas: »Jelena Bjelič naj se javi v prometni pisarni.« Klicale me je šofer taksi-ja, ki me je srečal in niti jaz njega, da bi me odpeljal v Kranj. Kot ste videli... Čakajte...« in je vzela iz torbice fotografijo in pod njo napisala svoje želje našim bralcem. Ko mi je izročala fotografijo, je dejala: »Ker nisem prišla pravočasno, naj se na ta način opravičim kranjskim gledalcem. In na svidenje!« — S. Škrabar

mali oglasi

Kmetijska zadruga Senčur bo prodajala odvečna sredstva, kot n. pr. mlatinice, slamoreznice in drugo, 27. decembra 1961 ob 8. uri. Prednost ima socialistični sektor, uro pozneje pa privatniki 4878

PREDARI

Prodajam 120-basno harmoniko. Franc Jagodic, Pštata 28, Cerklje 4879

Prodajam 3 prašiče, po 60 kg teže. Zablje 1, Golnik 4380

Prodajam 15 tednov brejo svinjo ali zamenjam za debelega prašiča. Lahovec 40 4881

Prodajam prašiča, težkega od 100 do 110 kg. Zofija Cuderman, Babni vrt 6 4882

Prodajam prašiča, težkega 180 kg. Naslov v oglašnem oddelku 4883

Prodajam 3 breje krave, po izbiri od ostalih v hlevu. Ivan Petrič, Pšenična polica 6, Cerklje 4884

Prodajam hišo z gospodarskim poslopjem in vrtom blizu Kranja. Naslov v oglašnem oddelku 4885

Koncertni klavir poceni prodam. Naslov v oglašnem oddelku 4886

Ugodno prodam žensko kolo. Vprašati v gostilni Kern, Cerklje 4887

KUPIM

Suhe smrekove plohe, debele 5 ali 6 cm, takoj kupim. Anton Kos, mizarstvo Kranj, Huje 3 4889

Kupim malo rabljeno ali novo pomivalno mizo. Brudar, Likozarjeva 11, Kranj 4883

Kupim jesenove in bukovne deske. Zaletel, Stanežiče 52, Sentvid nad Ljubljano 4893

Pozor! Cenjene odjemalce obveščam, naj dvignejo popravljene dežnike najkasneje do 31. decembra 1961. Pozneje ne odgovarjam zanje. Dežnikarstvo Alojz Jenko, Kranj 4890

Solski odbor osnovne šole Senčur razpisuje delovno mesto tajnika šole — administrativno in finančno poslovanje. Plača po pravilniku šole. Prošnje sprejema upraviteljstvo osnovne šole Senčur 4846

Iščem plesarskega vajenca. Naslov v oglašnem oddelku 4856

Gasilskemu inšpektorju tovarništvu Janezu Grosu čestita k opravljenemu izpitu — prijatelj 4891

Iščem prazno sobo v Predvoru ali okolici. Naslov v oglašnem oddelku 4892

Hiša v Kranju — Čirče — s štirimi gospodarskimi poslopiji, primernimi za obrtno dejavnost, njive in gozdovi ugodno naprodaj. Prodajo se tudi 3 krave, dobre mlekarice, in konj ter ves kmetijski inventar vključno z vozovi (gumi voz). Informacije vsako popoldne od 15. do 18. ure. Kranj, Kranj, Kajuhova 1, nasproti Tekstilne šole Primskovo 4872

OBJAVE

OBVESTILO

Stanovanjska skupnost Stražišče obvešča prebivalstvo, da je pričela 22. decembra obratovati

ZA PRAZNOVANJE NOVOLETNE JELKE

Tudi v Mavčičah so se dobro pripravili na praznovanje NOVOLETNE JELKE. Za darila, ki jih bo prinesel dedek Mrz, so zbrali že okoli 24.000 dinarjev, od tega je

96 JIH JE OPRAVILO TECAJ ZA MOPED

V Mavčičah deluje tudi sekcija kranjskega avto-moto društva. Doslej so organizirali 4 tečaje za mopediste; uspešno je opravilo tečaj 96 domačinov. V prometni dejavnosti je precej delaven prometni krožek na šoli. Otroci so izdelali zbirko prometnih znakov, makete križišč itd. Največji uspeh so dosegli člani prometnega krožka na ocenjevalni vožnji v Zabnici, kjer so osvojili prvo mesto in s tem tudi prehodni pokal.

Krajevni odbor SZDL prispeval 10.000 dinarjev.

Tovarna Standard iz Kranja pa bo pripravila kolektivno nagrado za šolske otroke. Otroci na šoli bodo razen tega pripravili tudi kratek program, in sicer recitacije in kratko igrice. M. Z.

MLADINA V MRZLIH PROSTORIH

Mladinska organizacija v Mavčičah je v teh dneh organizirala plesni tečaj, ki ga obiskuje okoli 50 mladincev in mladink. To je za sedaj tudi edina oblika, da se mladina sploh lahko shaja. Ostalo delo je tu z mladino težko organizirati, posebno v zimskem času. Nimajo namreč na razpolago primernih prostorov, dvorana v združenem domu pa je premrzla.

PREDAVANJE O NOVOSTIH V PROMETNIH PREDPISIH

AMD Kranj vabi vse voznike motornih vozil na zanimivo predavanje o dopolnjevanju in novitetah v prometnih predpisih. Predavanje bo v torek, 26. decembra, ob 8. uri v dvorani OLO Kranj — I. nadstropje.

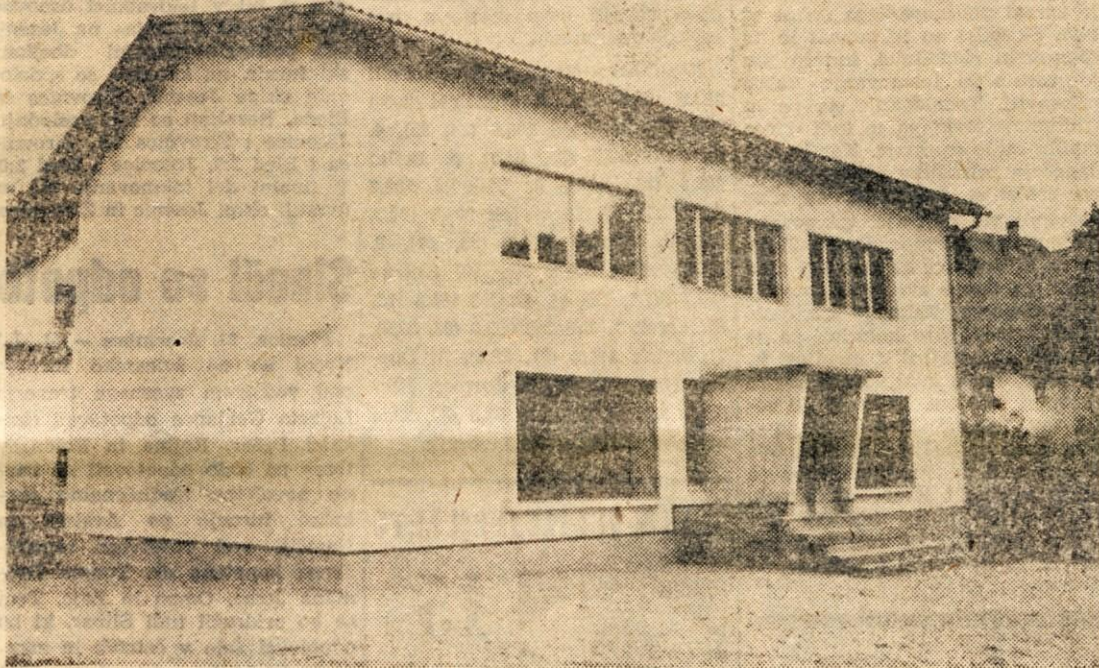
Z novim letom vsak teden GLASOVA panorama

Odslej tudi v Poljanah TRGOVSKA HIŠA

Lahko bi ji rekli tudi »NA-MA«. Komu, bo verjetno povprašal ta ali oni. Naj mu takoj povemo, da tokrat mislimo na novo trgovsko hišo v Poljanah v Poljanski dolini, na nove trgovske prostore VELETRGOVINE »LOKA« Skofja Loka, ki so jo od-

ski trgovski hiši bo poskrbljeno tudi za tekstil in galanterijo.

Konfekcija osvaja svet. Potrošniki čedalje bolj povprašujejo po njej. Njihovim željam bo ustreglo tudi trgovsko podjetje VELETRGOVINA »LOKA«.

pril pred tednom dni. V novih moderno opremljenih saj bodo v trgovski hiši v Poljanah prodajali tudi prostorih bodo pričeli prodajati takoj po NOVEM konfekcijo. Mimogrede povedano, tudi čevlje bodo lahko potrošniki kupili pod isto streho.

To naj bo namesto uvoda. Sedaj pa kar naravnost k stvari. V središču Poljan stoji enonadstropna sendvič, zavitek bonbonov ali keksov. Da, res je stavba, kamor bodo preselili vse dosedanje raztre tako in prav zato bo poskrbljeno tudi za lačne sene trgovske lokale v tem kraju. Tako bodo Po-želodce — v novi trgovski hiši bo namreč tudi delikatesa.

Kaj vse bodo lahko kupovali potrošniki v novih Sicer pa, kaj bi naštevali! Novo leto je blizu in poslovalnicah VELETRGOVINE »LOKA« v Polja prav gotovo bomo nove prostore VELETRGOVINE nah? Najpreprostejši in najbolj jednat je od »LOKA« v Poljanah kmalu obiskali. Torej še en- govor — vse. V omenjeni trgovski hiši bodo gospo-krat: v trgovski hiši VELETRGOVINE »LOKA« v dinje polnile torbe z živili in raznimi drugimi go-Poljanah bomo vedno postreženi z živili, gospodinjskimi potrebščinami. Police teh novih trgovskih potrebščinami, tekstilom, galanterijo in še in skih lokalov VELETRGOVINE »LOKA« bodo vedno še. Za konec pa še — SREČNO NOVO LETO! — in bogato založene. Tudi ljubitelji modnih novosti — (Ta prostor smo odstopili Veletrgovini »Loka« bodo vsekakor prišli na svoj račun. V novi poljan-Skofja Loka)

Kje bomo kupili novoletna darila?

V KRANJU OD 25. DO 30. DECEMBRA 1961
V PROSTORIH DELAVSKEGA DOMA
(nasproti poslopja OLO)

V PAVILJONIH „NOVOLETNEGA SEJMA“
NA JESENICAH OD 26. DO 30. DECEMBRA 1961
V PROSTORIH METALURŠKE ŠOLE
(za restavracijo „Kazina“)

Sporočamo žalostno vest, da nas je po hudem trpljenju za vedno zapustila

HILDA BATISTIC

Dolgoletno in vestno sodelavko bomo ohranili v trajnem spominu.

Sindikalna podružnica
Gozdnega gospodarstva
Kranj

Po dolgem trpljenju nas je zapustila naša ljuba, dobra in skrbna mama, sestra, teta, svakinja, nečakinja in sestrična

HILDA BATISTIČ, roj. DOLENC

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, 25. t. m. ob 15.30 s križišča na pokopališče v Kranju. Do pogreba leži v Kranju, Prešernova 10.

Zalujoči: sinova Rafko in Joža, bratje in sestre ing. Franci, Elza, Anica, Mila, ing. Marjan in dr. Bogdan, svakinje Nada, Barbara in Nina ter ostalo sorodstvo.

Kranj, 23. decembra 1961.

Hans Werner Richter

62

»Saj vendar nista bila nacisti?«
»Ne, nista,« je dejal Guehler.
»Nocoj se bomo sestali v jedilnici šeste čete.«
»Cemu?«
»Majhen pogovor, pripovedoval sem ti o tem.«
»Ah, tako,« je dejal Guehler, »da.«
Stopila sta v barako. Guehler je utrujen padel na posteljo. Vstopil je Buchmann z dvema ameriška častnikoma.
»Mirno!« je zavpil Buchmann.
Poskakali so s postelj in mirno obstali. Ameriška častnika sta pozdravila in počasi stopala vzdolž postelj. Ujetniki so stali pred posteljami. Ko sta častnika prišla do njih, so se vzravnali.
»Inšpekcija, vsak dan inšpekcija, kakor v kasarni,« je dejal Boehmer.
Častnika sta odšla. Buchmann je široko odprl vrata in zavpil: »Mirno!«
»Nocoj,« je dejal Boehmer in odšel.
Guehler je planil nazaj v posteljo. Občutil je strahotno praznino in zdelo se mu je, da bo obupal. Zvečer je odšel v jedilnico šeste čete. Pred vrati ga je nekdo zaustavil.
»Kam greš?«
»K posvetu.«
»Kdo te je povabil?«
»Boehmer.«
»V redu.«
Stopil je v jedilnico. Sedeli so okrog mize in šepetali. Med njimi je bil tudi Santo.

»Ti tukaj?« je dejal Guehler.
»Da, vesel sem, da si tudi ti prišel.«
»In kaj bo?«
»Avstriji želijo oditi iz taborišča.«
»Zakaj?«
»Nobenih slikov nočejo z nacisti.«
Na drugem koncu mize je sedel Avstrijec s črnimi, namazanimi lasmi, ki je spal v njihovi baraki. Govoril je:
»Se nocoj pojdemo iz taborišča. Američani so glašajo z nami. Nedaleč od tod bodo pripravili novo taborišče za profitašiste.«
»In čemu odhajate?«
»Nočem več prenašati nasilja.«
»Nimate prav. Kdorkoli se odcepi od množice, prepušča nacistom vpliv nanjo.«
Avstrijec z namazanimi lasmi je dvignil glavo in neodločno pogledal Guehlerja.
»In kaj se ti zdi pravilno?«
»Ostati je treba tukaj in pridobiti taborišče na našo stran. Čas je naš zaveznik.«
»Ne, pri njih nimamo nobene možnosti. Nasilje je prehudo.«
»Privaditi se moramo in jih počasi cepiti. Dan za dnem. Ob koncu vojne morajo biti taborišča naša.«
»To je nmogoče.«
»Vse je mogoče,« je dejal Guehler. »V politiki je vse mogoče.«
Vstopil je Boehmer in sedel h Guehlerju.
»No,« je dejal, »kako gre?«
»Iz taborišča hočejo.«
»Da, mar to ni pravilno?«
»Ne, to ni pravilno,« je dejal Guehler. »Tako počenjajo iz strahu in udobja.«
Avstrijec z namazanimi lasmi je poskočil in dejal:
»Ponovi, da se bojimo!«
»Bojite se!« je dejal Guehler počasi.
»Ničesar več nočemo od vas, ničesar nočemo imeti z vami, mi smo Avstrijci, razumete?«
»Sem kar pomislil,« je dejal Guehler.

»Kaj si pomislil?«
»Da ste Avstrijci.«
»Da, Avstrijci smo. Prisilili ste nas, da smo korakali z vami. Napadli ste nas! Nismo na vaši strani!«
»Napadli smo vas? Mi?« je dejal Guehler.
»Vsi vi! Sodelovali ste z nacisti.«
Guehler je molčal. Pogledal je Boehmerja, potem pa Santa.
Santo se je nasmehnil: »Pusti ga, ne splača se. Vse skupaj nima smisla.«
»Sto petdeset nas je,« je spet prišel Avstrijec. »Nocoj odidemo iz taborišča. Ne potrebujemo vas. Kdor noče z nami, naj ostane tukaj.«
»Ostali bom tukaj,« je dejal Guehler.
»Pri nacistih?«
»Ostali bom tukaj. Sem spadam. Nisem Avstrijec in ostal bom z Nemci.«
»Čeprav te bodo ubili?«
»Kljub temu,« je dejal Guehler.
Oba sta molčala in zrla drug v drugega. Avstrijec je spet sedel in dejal: »Torej, kdo pojde z nami — vsi?«
»Jaz ne grem,« je dejal Boehmer, »ostali bom tukaj.«
»Pa ti?«
»Da, Guehler ima prav, taborišče moramo pridobiti na našo stran.«
»To vam ne bo uspelo.«
»Bomo videli, morda nam bo uspelo.«
Santo je vstal. Smehlja je stisnil Avstrijecu roko.
»Zdi se mi, da lahko gremo.«
»Ti tudi ne greš z nami?«
»Ne,« je dejal Santo.
Vstali so in stopili na sredo jedilnice.
»Ostali pojdete z nami?« je vprašal Avstrijec.
»Da,« so odvrnili ostali.
»Kdor gre z nami, naj dvigne roko.«
Vsi razen Guehlerja, Santa in Boehmerja so dvignili roko.
»Tam bo bolje,« je dejal eden izmed njih.

»Cemu bolje?« je vprašal Guehler.
»Američani bodo lepše ravnali z nami. Imeli bomo več prostosti. Nobenih straž. Izhod v mesto.«
»Upajmo, da se ne varate,« je dejal Guehler.
Odšli so iz jedilnice. Avstrijec se je ustavil pri vratih in dejal:
»Nikar nas ne izdajte!«
»Si znorel?« je dejal Boehmer.
»Hm, človek nikoli ni dovolj previden. Če bodo karkoli zvedeli, ulegne priti nocoj do pretepa.«
»Si so navzdol po taboriščni cesti. Nekdo jim je prišel nasproti in dejal:
»Ti, kaj je bilo v jedilnici šeste čete?«
»Dogovor za nogometno tekmo,« je dejal Guehler.
»Od kdaj pa igrate nogomet?«
Guehler se je zasmel.
»Od kdaj pa nas poznaš?« je dejal in odšel mimo. Oni je obstal in gledal za njimi.
»Nekaj so zaslužili,« je dejal Boehmer.
»Ob kateri uri bodo odšli?«
»Opolnoči,« je dejal Boehmer.
S stražnega stolpa pri velikih vratih so zaslišali trobento, ki je naznanjala uro za spanje.
Poslovili so se in odšli v svoje barake.
»Si slišal, dve sto mož hoče iz taborišča?« je dejal Konz.
»Kdo ti je povedal?«
»Vsi v taborišču govorijo o tem.«
»Ničesar nisem slišal.«
»Kaj meniš, morda bi bilo dobro oditi z njimi? Če izgubimo vojno, jim bo prav gotovo lažje, kakor nam in hileje se bodo vrnili domov.«
»Vojno smo že izgubili,« je dejal Guehler.
Zjutraj je sto petdeset mož z vrečami še vedno stalo pred velikimi taboriščnimi vrati. Niso jih pustili skoznje. Ostali so jih obmetavali s kamenjem, psovali in vpili. Pred vrati se je zbiralo vedno več ujetnikov. Vpili so:
»Izdajalci, strahopetci, barabe!«

CANKARJEVCI

Visok sneg pa je naredil svoje in tudi megla je k temu pripomogla: nemški smučarji so prismočali malo preizkušeno. Znašli so se pred Bičkovimi fanti.

V tem je prilezla tja gor tudi Tončkova skupina in zdaj se je zgodilo nekaj, kar so tudi partizani le malokrat doživeli. Prav ko so Nemci udarili na Bičkov vod, se je z druge strani pojavila pomoč, ki je udarila po Nemcih. Nemci so bili presenečeni: prišli so v križni ogenj Bičkovega voda in Tončkove skupine. In četudi jih je bilo več kot partizanov, so se morali naglo umakniti. Večina pa je obležala na kotanjastem in zasneženem hrbtu pod skala Jelenca. Partizani so imeli cilj blizu. Streljali so v klobčič zbeganih teles, kar se je morda kasneje zgodilo le redkokdaj. Biček pravi, da česa takega ni doživel nikoli več!

Ostalo nemško pehoto so medtem oficirji s pištolami priganjali navzgor, da bi vsaj odvlekli ubite in ranjene »kamerade«. Tako so Dražgoše za Nemce, ki so streljali tudi s topovi, postale resnična fronta.

Ugled Bičkovega voda in Tončkove skupine je še ta dan močno porasel, kajti to je bil redek vojaški uspeh! Tončkova desetica pa ni mogla več ostati pri Bičkovih: vrnila se je speč k štabu, ki je večkrat potreboval to majhno rezervo za različne in nagle intervencije.

Nemci pa so še vedno napadali in pošiljali v boj nove enote. Niso pritiskali samo na levo krilo, kjer je bil Biček, temveč so skušali omajati in zlomiti partizanski odpor na vsej črti. Vse do mraka so se Nemci brez koristi zaganjali v dražgoško obrambo. Ko se je začelo mračiti, kar njihovim načrtom ni ustrezalo, so se morali umakniti, ne da bi dosegli Dražgoše ali Jelenšče.

Na položajih Bernardove čete Pri cerkvi in zahodno od nje, tega prvega dne bojov nemški pritisk ni bil kdove kako hud. Napadalci so vse bolj silili na Peči, kjer je bila Jeseniška četa, in proti dvignjenim Jelenščam.

Med tistimi, ki so bili na položajih na Pečeh, je bil tudi Cveto Novak iz rašiškega voda. Takole pripoveduje o začetku dražgoških bojov:

»... Ko so se Nemci vzpenjali proti nam, smo doživljali dolge in vznemirljive trenutke. Bilo je tisto grozeče zatišje, po katerem se razdivja vihar... V začetku pa so Nemci nekaj obračunavali med seboj... Šele kasneje smo zvedeli, da Luksemburžani niso hoteli pred ostalimi nemškimi enotami, kakor so od njih zahtevali oficirji. Pri tem so uporabili celo orožje. Zato kasneje Luksemburžane niso več uporabljali za spopade z gorenskimi partizani. Šele, ko so med seboj obračunali, so se Nemci zagnali proti nam. Kamor si pogledal, povsod je gomazelo, toliko jih je sodelovalo pri napadu.

Cez čas smo jih opazili čisto blizu naših položajev, tik pod prvimi hišami in pod žičnico... Spustili smo jih zelo blizu. Komaj na petdeset metrov in celo manj! Bili so nam tako blizu, da bi jih zadeli s kamni.

Takrat smo ustrelili proti njim...

Toda priznati moram, da sem se Nemcev bal. Zato mi tembolj igralo srce, ko sem videl, kako jih kosimo. Dotlej Nemcev še nisem videl bežati, zdaj, v Dražgošah sem že prvi dan bojov doživel! Nikoli ne bom pozabil, kako so se umikali pred našimi strelji in vlačili s seboj svoje ubite in ranjene. Da pa bi zaplenili kaj prida orožja, ne bi mogel reči, ker so vse ubite skrbno in za vsako ceno spravili iz našega dosega. Enega smo našli še drugi dan. Od tej priložnosti sem prišel do lepo zrezljane pipe, na kateri je bila mrtvaška glava. Kasneje sem jo podaril komandantu Odreda Stanku Starcu-Fazanu, k' mi je na Polhograjski Grmadi rešil življenje. Zasul me je snežni plaz. Kmalu zatem je padel...

V kinu »Center« si lahko ogledate domači akcijski film, ki so ga večinoma posneli v Kranju in okolici, »PO ZMAJEVI SLEDI«. Glavne vloge igrajo IVICA PAJER, PRIMOŽ RODE, simpatična debitantka JELENA BJELIČIĆ, ZLATKO MANDUNIĆ in mali VELIMIR DJURIN, ki ga poznamo iz »Hlitrnožev«, JANEZ ČUK in drugi.

Mladina - gost vojakov

Minuli teden, ko je JLA praznovala svoj praznik, je prišlo med kranjsko garnizijo in dijaškim domom iz Kranja do športnega srečanja, ki je bilo hkrati posvečeno tudi 20-letnici vstaje.

Mladina se je za to tekmovalno dobro pripravila, posebno velja to za strelce in igralce namiznega

tenisa. Kljub močnemu odporu jim vojaški niso mogli do živga. Pri odbojki pa se je sreča obrnila, zmagali so pripadniki JLA. Enako se je zgodilo tudi pri šahu.

Ob koncu tekmovalja pa so se domenili, da bodo medsebojno stiske še bolj okrepili.

Razgovor s hokejskim državnim reprezentantom Vikiem Tišlerjem Po gostovanju v Beogradu

Državnega reprezentanta v hokeju na ledu in člana Jesenic - Vikijsa Tišlerja sem srečal preteklo sredo na umetni ledeni plošči pod Mežakljo. Ko se je šole vrnil domov, si je brž nataknil drsalke in prišel na drsališče. Ni treniral hokeja, marveč se je uril samo v drsanju.

Znano je, da so se Jeseničani pravkar vrnili iz Beograda, kjer so igrali tekmo z mestno reprezentanco. Pogoji za to srečanje niso bili nič kaj rožnati. O tem mi je nekaj povedal Viki Tišler.

»Najprej naj povem, da so nekateri beograjski časopisi pred našim prihodom pisali, koliko sploh zahtevamo za gostovanje v Beogradu, kar je bilo povsem neutemeljeno. Potem druga stvar je ta, da smo res prišli deset minut čez 19. uro v Beograd, tekma bi pa morala biti ob 19. uri. Funkcionarji beograjskih hokejistov so nam na železniški postaji dejali, da so tekmo zaradi naše zamude odpovedali. Toda tekmo smo le odigrali in smo tudi zmagali s 1:1. Tekma se je odvijala v ne-

navadnih okoliščinah. Naši igralci so bili v vsej tekmi 31 minut kaznovani, medtem ko so bili domačini samo šest minut. Ves čas med tekmo so letale na igrišče kepe snega. Med drugim je priletel na igrišče cel hlebec kruha. Valenar ga je lepo pobral in odstranil. Toda publika ni odnehala. Nič manj zlobni pa niso bili igralci domačega moštva. Udarcev s palicami po glavah in raznih psov na naš račun ni manjkalo. Zato je prav, da je naša uprava sklenila, da v Beogradu razen na prvenstvenih tekmah ne bomo več sodelovali.

»Znano je, da bodo 26. decembra gostovali na Jesenicah Sovjetski hokejisti. Morda mi ti lahko poveš, če računate vsaj na minimalen uspeh?«

»Jasno je, da bomo poraženi. Vsak minimalen rezultat pa bi bil za nas že velik uspeh. Sovjetsko moštvo, s katerim bomo igrali, je trenutno na sedmem mestu v zvezni hokejski ligi SZ.«

»Kaj pa državno prvenstvo?«

»Zanj se že sedaj pripravljaj-

Prva tekma smučarski Planici

Planica, 24. decembra - Danes bi morala biti na tukajšnji osemdesetmetrovski prvi tekmi, ki pa je zaradi novozapadlega snega ni bilo. Skakalci so tekmovali le na 35-metrski skakalnici, katero jim je uspelo za tekmovalno dobro pripraviti. Tekmovalje na petintridesetmetrovski pa je tudi danes motilo rahlo sneženje. Ker je bila današnja prireditev prvo pregledno srečanje, je škoda, da niso nastopili vsi najboljši tekmovalci (Slibar, Jemc, Pečar, Oman, Rojina in Eržen), ker so nekateri med njimi že danes zvečer odpotovali v inozemstvo. Tako je nastopilo 30 skakalcev, med katerimi pa so bili vsi naši najboljši mladinci, ki so prav danes zaključili s prvim zveznim tečajem, katerega je vodil tov. Zolotar. Med člani je v odsotnosti najboljših zmagal Oto Giacomelli iz Ljubljane, lepo pa se je uveljavil Kranjski Grmek, ki je kljub pomanjkljivemu treningu osvojil četrto mesto in pustil za seboj precej skakalcev, ki

so že tudi po dva meseca na snegu. Tako kot Giacomelli, je tudi mladi Jeseničan Smolej med mladinci osvojil prvo mesto s precejšnjo prednostjo.

Rezultati - člani: 1. Giacomelli 213,3 (34,5, 36), 2. Nahtigal 206,4 (34, 35), 3. Smid 205,9 (34, 35), 4. Grmek 203,7 (35, 34,5), 5. Brilej 203,6 (34, 34,5), 6. Vidovič 203,2 (33,5, 34), 7. Koprivšek 202,8 (34,5, 34), 8. Toporš 202,7 (33, 34), 9. Kralj 198,5 (33,5, 34), 10. Kolenc 196,7 (31,5, 33), 11. Ciglič 191,5 itd. Mladinci: 1. Smolej 205,5 (32, 32,5), 2. Bizjak 191,8 (31, 32,5), 3. Dovžan 190,7 (32, 31), 4. Jurman 189,7 (29,5, 30), 5. Kunčič 183,8 (30, 29,5) in tako dalje. - J. Javornik

GLAS V JUBILEJNEM LETU

Vreme

Prihodnje dni je pričakovati nekoliko toplejše vreme in možnost večjih snežnih padavin.

NAŠ RAZGOVOR

Ema Čadež pripoveduje

Plutova, Petračeva in Pirčeva so boljše

»Novopečeno« slovensko prvakinja v namiznem tenisu Ema Čadež smo povabili v uredništvo, da nam je v zvezi s svojim uspehom odgovorila na nekaj vprašanj:

»Razen tega, da si posamezno osvojila najvišji naslov, si postala slovenska prvakinja tudi v ženskih dvojicah - skupaj s Kraigherjevo iz Raven. Kako, da sta igrali prav vidve skupaj in si nisi izbrala svoje klubske tovarišice?«

»Plutova in Knapova igrala že več let skupaj v parih in tako sem jaz kot tretja tekmovalka v klubu

ostala brez para. Izbrala sem si Kraigherjevo iz Raven. Na poseben uspeh nisva računali. Ohljudili pa sva si, da se bova borili do zadnjega. Proti pričakovanju sva uspeli premagati vse ovire in tako sva osvojili republiški naslov.«

»Nedvomno je naslov republiške prvakinja v namiznem tenisu med ženskami zate velik uspeh. Morda nam lahko poveš, kako ti je ta podvig uspel?«

»Bila sem prepričana, da me bo Knapova v preteklo tekmovalno premagala in da bom tako izpadla iz nadaljnjega tekmovalja. A bilo je

je poplilo s podbojev, rušilo je stene in metalo okna iz okvirov. Okna so popokala tudi na sosednjih stavbah. Na srečo pa je do eksplozije - menda je je zakrivil pokvarjen termost, ki uravnava izključevanje električnega toka - prišlo v nočnih urah, ko ni bilo nikogar v restavraciji. Lahko pa si mislimo, kako porazen bi bil izid, če bi kotel razneslo čez dan.

Po nepopolni ocenitvi znaša materialna škoda okrog 15 milijonov dinarjev. Človeških žrtev ni bilo, le ena oseba je laže poškodovana.

SIN UBIL OČETA

V četrtek, 22. decembra, zvečer se je oglašil na postaji Ljudske milice v Kranju 30-letni Milan Gajšek, doma iz Kranja, Cesta JLA. Priznal je, da je v prepiru

mo. Računamo spet na najvišji naslov. - Upam, da bodo letos tekme za spoznanje bolj zanimive, ker sta Zagreb in Ljubljana dobila umetni drsališči. - M. Z.

STRELCI OB DNEVU JLA

Kot vsako leto, je tudi letos tovarna »Sava« iz Kranja, priredila tradicionalno strelsko tekmovalje za prehodni pokal JLA. - Tekmovanje je bilo dobro organizirano in se ga je udeležilo 8 ekip. Pokal si je priborila v trajno last strelska ekipa Bratstva in Enotnosti Center Kranj. Med posamezniki je bil najboljši tov. Franc Peternej. - B.

Polfinalni odbojarski turnir v Kranju

Kropa zmagovalec

Kranj, 24. decembra - V telovadnici Gimnazije je bil danes odbojarski turnir za zimsko pokalno prvenstvo Gorenjske, na katerem so poleg domače Gimnazije sodelovali še Tržič, Kamna gorica in Kropa.

Slovenski prvotlačši iz Kroepe so bili daleč najboljši in so zasluženo zmagali. V igri s Tržičem bi sicer kmalu doživeli neprijetno presenečenje, saj so zaradi njihove neresnosti uspeli Tržičani v odločilnem setu priti celo do rezultata 8:3, toda odlična Kržišnik in Gašperšič sta z uspešno igro na mreži in močnimi udarci hitro uničila vse upe nasprotnika.

REZULTATI: Gimnazija: Tržič 2:0; Kropa: Kamna gorica 2:0; Kropa Gimnazija 2:0 (8, 13); Tržič: Kamna gorica 2:0; Kropa: Tržič 2:1; Gimnazija: Kamna gorica 2:0 v.o.

OKRAJNI ODBOJKARSKI TURNIR NA JESENICAH

Jesenice, 24. decembra - Dopolodne je bil v telovadnici osnovne šole »Toneta Cufarja« na Jesenicah polfinalni okrajni odbojarski turnir, na katerem so sodelovale ekipe Jesenic, Zirovnice in Bleda. Rezultati so bili naslednji: Jesenice: Zirovnica 2:1, Zirovnica: Bled 2:0, Jesenice: Bled 2:0. V finalni del tekmovalja sta se uvrstili ekipe Jesenic in Zirovnice.

Vrstni red: Kropa 6, Gimnazija 4, Tržič 2, Kamna gorica brez točke.

Sodil je Antonič iz Tržiča - slabo. Kropa in Gimnazija bosta nastopili na finalnem turnirju, ki bo 14. januarja na Jesenicah. - L. S.

BLEJSKI STRELCI SO SE SEŠTALI

Preteklo soboto popoldne so se na običnem zboru sestali blejski strelci SD »Brata Rus«. Družina šteje danes 287 članov, članic, mladincev in pionirjev. Na običnem zboru so podelili več odličij za dober strelcem in funkcionarjem. V razpravi so obravnavali delo, ki ga je družina opravila v pretekli sezoni, in poudarili, da je pot, ki jo družina ubira, pravilna.

STRELCI SO SE POMERILI

Ob 20-letnici dneva JLA je strelska družina »Brata Rus« z Bleda organizirala prijateljsko srečanje med pionirskima strelškima ekipama »Brata Rus« in »Planincev« z Bleda. Zmagala je ekipa »Brata Rus« z 287 krogi od 500 možnih, med posamezniki pa je bil najboljši Marjan Fon s 77 krogi od 100 možnih.

Sinoči so odpotovali prvi skakalci

Planica, 24. decembra - (J. J.) Nocoj so na švicarsko turnejo pod vodstvom zveznega trenerja Lojzeta Gorjanca odpotovali skakalci Pečar, Rojina in Eržen, v tork pa bodo odpotovali na znano novotletno tradicionalno skakalno turnejo po Avstriji in Nemčiji pod vodstvom republiškega kapetana dr. Toneta Dečmana Jemc, Oman in Zajc. Tem se bo pridružil tudi Slibar, ki bo odpotoval šele v četrtek in zaradi tega ne bo nastopil na prvi tekmi. Vsi omenjeni so pretekli teden trenirali na osemdesetmetrovski v Planici in so po izjavah strokovnjakov v odlični formi, kar še zlasti velja za Jemca, Sli-

barja in Omana in zato lahko pričakujemo razveseljivih rezultatov.

JESENICE: KR. GORA 18:2

Jesenice, 24. decembra (U. P.) - Na tukajšnjem umetnem drsališču je bila danes popoldne odigrana prijateljska tekma v hokeju na ledu med Kranjsko goro in Jesenicami. Domačini niso nastopili v kompletini postavi (brez Valenarja in Klinarja), vendar so kljub temu premagali goste z visokim rezultatom 18:2 (10:2, 6:2, 2:0). Strelci so bili: Tišler 6, Smolej 3, Felc 3, Hribar 2, Trebušak 2, I. Jan in Brun po enega za Jesenice, za goste pa sta bila po enkrat uspešna Eržen in Zajšek.

Ostale tri seje sem zmagala in prva ovira je bila za menoj. Petračeva sem prav tako premagala s 3:1 in zadnja nasprotnica mi je bila Ljubljanka Pirčeva. Bila sem izmučena bolj psihološko kot fizično. Nisem vedela, če bom zdržala precej hud tempo. Ko sem igrala s Pirčevo, je bil zadnji set odločilen. Vodila sem že z 18:3, potem je Pirčeva zmanjšala razliko na 18:16, bila sem popolnoma izmučena, a udarec za udarec sem odločal, katerega bo zmagovalec. Pri rezultatu 18:16 sem imela precej sreče, da je Pirčeva precej visoko podano žogo zgrešila in tako sem povečala razliko in tudi zmagala. Pirčeva je igrala precej bolj zanesljivo.

»Kaj sodiš o svojem uspehu, na katerega nisi niti računala?«

»Menim, da je to za sedaj uof enkratni uspeh in da so Plutova, Petračeva in Pirčeva boljše od mene.«

»Ce bi bilo čez štirinajst dni državno prvenstvo, ali bi ta uspeh ponovila?«

»Verjetno ne.«

M. Z.

EMA ČADEŽ

drugače: Knapova sem premagala in se s tem uvrstila v finale. Prva nasprotnica v finalu je bila Marjana Plutova. Prvi set sem izgubila, in sicer z rezultatom 21:13.

NESREČE

EKSPLOZIJA IN 15 MILIJONOV DIN SKODE

V restavraciji »Iskra« v Kranju je prišlo v petek, 23. decembra, kmalu po drugi uri ponoči do silovite eksplozije. Razneslo je oljni kotel, ki služi za ogrevanje.

Razdejanje, ki ga je povzročila eksplozija, si skoraj ne moremo predstavljati. Silovit zračni pritisk je skoraj povsem uničil spodnje prostore - predvsem kuhinjo in gostinski prostor, pa tudi ostalim prostorom - celo tistim v 1. nadstropju ni prizanesel. Mize in stole je lomilo v trske, vrata

je poplilo s podbojev, rušilo je stene in metalo okna iz okvirov. Okna so popokala tudi na sosednjih stavbah. Na srečo pa je do eksplozije - menda je je zakrivil pokvarjen termost, ki uravnava izključevanje električnega toka - prišlo v nočnih urah, ko ni bilo nikogar v restavraciji. Lahko pa si mislimo, kako porazen bi bil izid, če bi kotel razneslo čez dan.

Po nepopolni ocenitvi znaša materialna škoda okrog 15 milijonov dinarjev. Človeških žrtev ni bilo, le ena oseba je laže poškodovana.

SIN UBIL OČETA

V četrtek, 22. decembra, zvečer se je oglašil na postaji Ljudske milice v Kranju 30-letni Milan Gajšek, doma iz Kranja, Cesta JLA. Priznal je, da je v prepiru

Po uvodnih svečanostih in odlikovanju najboljših pripadnikov predvojaške vzgoje je bil izveden kulturni program, pri katerem je razen recitatorjev sodeloval 40-članski orkester Glasbene šole Radovljica - pomnožen s člani orkestra DPD Svobode iz Lesc in priljubljeni vokalni oktet »A. T. Linhart« Radovljica. Njihova izvajanja so bila na dostojni ravni in občinstvo je bilo zelo zadovoljno. S. O.

Tragično je preminul dne 22. decembra 1961

IVAN GAJSEK,

stanujoč Cesta JLA 34.

Sosedje